

Op woensdag 26 november organiseerde de Brabantse Milieufederatie in Oirschot een studiedag met de titel: 'Oude boskernen en autochtone bomen en struiken: een onvervangbaar Brabants erfgoed.' Een samenvatting van de aldaar aangeboden inhoud.

Auteur: Hans Smeets
Foto's: Brabantse Milieufederatie

Autochtone beplanting: een verrijking voor natuur en landschap

**Wat zijn nu precies autochtone planten?
Wat is het verschil met inheems.?**

Volgens de bosbouwrichtlijn vindt vernieuwing in een autochtone opstand plaats door een continue natuurlijke verjonging sinds de spontane vestiging na de laatste ijstijd. De opstand mag alleen kunstmatig zijn verjongd als het teeltmateriaal uit dezelfde opstand of uit autochtone opstanden uit de nabije omgeving is verkregen. Het verschil met inheems is dat het zaad ook afkomstig mag zijn uit andere regio's van Nederland. Autochtone planten groeien al eeuwenlang in Nederland en hebben al de nodige klimaatsveranderingen meegemaakt. Deze planten zijn van belang voor de biodiversiteit van een gebied. Insecten, waaronder vlinders, leven van de nectar van de bloemen en vogels en kleine zoogdieren leven van de zaden.

Genetische eigenschappen

Autochtoon materiaal kan ook een economisch belang hebben. Deze planten kunnen bepaalde genetische eigenschappen hebben die wellicht in de toekomst hard nodig zijn om te kunnen kruisen met cultuurgewassen, zodat deze immuun of minder gevoelig zijn voor ziekten. Een voorbeeld is de fladderiep (*Ulmus laevis*) die door de iepenspintkevers nauwelijks aangetast wordt en daardoor niet bedreigd wordt door de iepziekte. Kennelijk zijn de groeiomstandigheden zo goed voor deze iep in het Nederlandse klimaat dat de spintkevers de voorkeur geven aan andere iepensoorten. De indruk bestaat dat ook meidoorns, afkomstig uit het Maasheggengebied, beter bestand zijn tegen bacterievuur dan plantmateriaal geteeld uit zaad afkomstig uit Zuid-Europa. Kennelijk hebben de planten van Nederlandse herkomst genetische eigenschappen die voorkomen dat deze ziekte toeslaat.

Verdwijnen

In delen van Noord-Brabant heeft er een inventarisatie plaatsgevonden door Bert Maes en René van Loon. Hieruit is gebleken dat in delen van Midden- en Noordoost-Brabant al een aantal struiken en planten, die vroeger vrij algemeen voorkwamen, nu helemaal verdwenen zijn of nog maar zeer sporadisch voorkomen. Oorzaken zijn vooral de verstedelijking en de grootscha-

lige landbouw. Er hebben talloze ruilverkavelingen plaatsgevonden waarbij bosranden opgerooid zijn en bermen van wegen verwijderd zijn, zodat de wegen breed genoeg zijn voor moderne rooimachines en landbouwverkeer. Door onkunde verdwijnen er ook nu nog zeldzame soorten tijdens maatregelen zoals het uitmaaien van sloten langs bospercelen.

Herstel en behoud

De vereniging Nederlands cultuurlandschap heeft een deltaplan gemaakt voor het landschap. Dit plan biedt mogelijkheden voor herstel en behoud van de autochtone bomen en stuiken. Maar liefst 34 organisaties op gebied van landbouw, natuur en landschap, recreatie en projectontwikkeling steunen dit deltaplan door het ondertekenen van een manifest. Enkele boomkwekers leggen zich momenteel toe op de teelt van deze bomen en planten, zodat deze planten de komende jaren teruggeplant kunnen worden. Deze kwekers zien deze ontwikkelingen als een kans en spelen in op nieuwe inzichten bij de inrichting van het landschap.

Kennisoverdracht nodig

Komende jaren zal er veel kennisoverdracht nodig zijn om de steun van de gebruikers te krijgen van de bevolking van het buitengebied, maar ook aan burgers om de aanwezigheid en het nut van deze beplanting bij te brengen.

Hans Smeets is werkzaam als Adviseur Boomteelt bij DLV.

Haagbeukkatjes

Hans Smeets

Studiedag Brabantse Milieufederatie in Oirschot. Zaaloverzicht